

Dk - DIALOG

Cena 12,- Kč

Pro členy Demokratického klubu zdarma

ÚVODNÍ SLOVO

V minulém čísle Dk-Dialogu bylo v úvodu napsáno, že se nacházíme v období mezi dvěma významnými volbami, po volbách parlamentních a před volbami prezidentskými. Tehdy jsem konstatoval, že s parlamentními volbami nebyl spokojen nikdo, snad jen s výjimkou Tomio Okamury a jeho Strany přímé demokracie (SPD), která dosáhla svým populistickým programem značného úspěchu a tvoří nezanedbatelnou sílu již při sestavování vlády. Jak už v úvodním slově bylo konstatováno, nebyl spokojen ani vítěz voleb Andrej Babiš, zakladatel a několikrát zvolený předseda hnutí ANO bez protikandidáta, neboť výsledek voleb přes významných téměř 30 % mu nedal možnost sestavit jednobarevnou vládu. Voličům hnutí ANO zřejmě nevadily skutečnosti, že byl obviněn z podvodu a je veden jako bývalý spolupracovník StB. Přijali jeho vysvětlení, že to není pravda, že je to cílená kampaň proti němu. Voličům ostatních stran, zvolených do parlamentu, to však vadí a tyto strany odmítají s ním utvořit koalici, nezbytnou pro získání parlamentní důvěry. Babiš se o to v první chvíli ani moc nesnažil, neboť prezident mu slíbil první a druhý pokus pro sestavení vlády, která by získala v parlamentu důvěru.

Po volbách byly rychle sestaveny orgány parlamentu ve spolupráci ANO, SPD a KSČM, aby mohla být vláda Bohuslava Sobotky odvolána a Babiš mohl být pověřen sestavením nové vlády. Fantastické představy SPD o obecním referendu i zahraničně politické směřování KSČM je pro ANO jen těžko přijatelné, a proto sestavil vládu odborníků (většinou členů ANO) s vědomím, že tato vláda nezíská v parlamentě většinu. To se skutečně stalo, a tak vládne dál jako vláda v demisi. Babiš se těšil na vládu, která dělá zásadní změny obsahové i personální, a to s podporou prezidenta, ač je známé, že moc vlády se musí opírat o důvěru parlamentu, který je rozhodujícím mocenským orgánem v parlamentní demokracii. Snad si to uvědomí i Ústavní soud, pokud k tomu ovšem dostane od senátorů nebo poslanců podnět.

Tím se dostáváme k druhým důležitým volbám, volbám prezidenta republiky. Ve druhém kole zvítězil dosavadní prezident Miloš Zeman, sice jen o 3 procentní body, ale absolutně ho volilo o 152 tis. občanů více při vysoké účasti voličů (téměř 69 %). Jeho zvolení lze vysvětlit a je to na příštích pět let také náš prezident. Zeman je široce známou osobností působící dlouho v celonárodní politice. Využil své výhody, že svoji funkci obhajoval. Přestože tvrdil, že žádnou kampaň nepovede, jeho časté zájezdy do krajů a podniků tvořily faktickou volební kampaň po celých pět let. Výrazně mu též pomohla podpora hnutí ANO, které vyhrálo parlamentní volby, a zejména pak osobní podpora jeho předsedy Babiše, který si uvědomoval, že žádný z ostatních kandidátů by k němu nebyl v případě zvolení tak vstřícný jako Zeman a rozhodně by mu neslíbil ještě před prvním pokusem o sestavení vlády proti všem ústavním zvyklostem i druhý pokus. Kdokoliv jiný z kandidátů na prezidenta by měl zřejmě i problém s jeho dvěma obviněními. Co z toho pro nás vyplývá? Jestliže chceme zachovat parlamentní demokracii, pak ji musíme bránit nejen slovem, ale i všemi dalšími dostupnými prostředky příštích pět let.

V letošním únoru je tomu právě 70 roků od komunistického puče, v komunistickém žargonu vítězného února. Přímých účastníků tohoto puče už ubývá, a přestože již hodně bylo o něm napsáno, zdaleka to není ještě vše a toto téma jistě bude předmětem dalších historických studií. Abychom pochopili tento konec parlamentní demokracie u nás, musíme se vrátit k jeho kořenům. Po bolševické revoluci v Rusku a jejím neúspěchu v Berlíně, Maďarsku a Bavorsku byla v roce 1919 v Moskvě založena III. Internacionála neboli Kominternu. Další rok v červenci byly přijaty její stanovy a bylo schváleno 21 podmínek pro přijetí jiných komunistických stran, vypracovaných Leninem. Jejich cílem mělo být dobytí politické moci revoluční cestou. V roce 1920, kdy sociálně demokratická strana získala v Československu 33 % hlasů, její levé křídlo chtělo zahájit revoluci. Začal boj o Lidový dům a revolucionáři vyhlásili generální stávkou s výzvou dělníkům, aby se připravili na přebírání továren. Revoluce však byla policií potlačena. Z levého křídla byla v květnu 1921 založena Komunistická strana Československa, která byla téhož roku v červenci přijata do Internacionály.

V průběhu dalších let byla KSČ nesystémovou stranou s cílem revolučního převzetí moci, a proto bez koaličního potenciálu, se získala v průměru okolo 10 % v každých parlamentních volbách. Proti Německu a Hitlerovi začala vystupovat až po napadení Sovětského svazu, aniž před tím odsoudila jeho smlouvu s Německem o spolupráci a o rozdělení Polska. Za války byla sice formálně zrušena Kominternu, ale fakticky fungovala i nadále. Již během války komunisté pokračovali v naplňování svého cíle, který měli od svého vzniku, tj. revoluční převzetí moci, i když veřejně o tom nemluvili. Měli však jistě připravené různé scénáře a podání demise nekomunistických ministrů na protest proti dokončení reorganizace policie, kterou vláda odmítla, bylo zcela oprávněné a jeho využití komunisty velmi brutální. Kdyby se to nestalo v únoru, stalo by se něco podobného v březnu nebo dubnu. Komunisté sice vyhlásili cíl získat v příštích parlamentních volbách 51 %, ale bylo jim jasné,

že toho nemůžou podle všech informací docílit, že naopak počet jejich hlasů ubyde. Demokraté udělali několik základních chyb. Především neodmítli kritiku politického systému první republiky s množstvím stran a souhlasili s vytvořením Národní fronty bez opozice, která se postupně vytvářela až v jejím rámci. Naivně uvěřili, že komunisté se vstupem do vlády stali demokraty. Beneš si jistě nedělal iluze o Stalinovi, ale pravděpodobně se domníval, že by pro Sovětský svaz mohlo být výhodné ukázat západním spojencům možnost ponechání demokracie i pod jeho vlivem. V tom se ovšem mýlil a bylo to spíše jeho přáním, podobně jako se asi domníval, že SSSR po válce nastoupí cestu k demokracii. Vše ostatní jsou již jen detaily, i když velmi závažné, jako např. vytváření akčních výborů a obsazování ministerstev ještě před podpisem demise, neinformovanost prezidenta, že už podala demisi více než polovina ministrů, neumožnění setkání s ministry před demisí, vytvoření ilegálních lidových milicí apod. V únoru 1948 však již bylo příliš pozdě, aby se tomu dalo zabránit.

Jedno pozitivum však bylo důsledkem únorového puče. Západní mocnosti si uvědomily proradnost Sovětského svazu jako spojence a začali připravovat svoji obranu podpisem Severoatlantické smlouvy v roce 1949 a vznikem NATO. Pro Československo to však znamenalo život 40 let v totalitní společnosti pod vedením KSČ, zakotveném přímo v ústavě. Stále jsme se však nevyrovnali s touto dobou, neboť Komunistická strana Čech a Moravy dosud existuje, ač komunistická ideologie byla zákonem prohlášena za zločinnou a výroky některých jejích představitelů dokazují, že je přímou následnicí KSČ.

Zdeněk Pavlík, únor 2018

Pozn. red.: Dk vydal dosud tato stanoviska ke KSČM:

- K postavení Komunistické strany Čech a Moravy mezi politickými subjekty v České republice č. 16 z dubna 1999
- K aktuální situaci v postavení KSČM v české politice č. 29 z ledna 2005
- K otázce dalšího legálního působení KSČM č. 33 z prosince 2005
- K otázce porušování ústavy a dalších zákonů Komunistickou stranou Čech a Moravy č. 43 z května 2009

OTÁZKY A ODPOVĚDI (9 - POKRAČOVÁNÍ SERIÁLU)

KTERÉ DRUHY AKTIVIT JSOU PRO DEMOKRATICKÝ KLUB CHARAKTERISTICKÉ?

Demokratický klub je politickou občanskou organizací – podle úpravy stanov zapsaným spolkem – a je proto jeho hlavním smyslem působit na politické orgány společnosti (prezidenta, vládu, zastupitelské orgány) i na veřejnost. Proto prvním úkolem je vydávání stanovisek k aktuálním problémům demokracie a demokratismu. Tato stanoviska jsou zasílána orgánům, jichž se obsahem týkají i prostředkům masové komunikace; snahou je jejich

maximální rozšíření ve veřejnosti, jsou publikována v klubovém bulletinu a členům Klubu je doporučeno, pokud s nimi souhlasí, aby je dále rozšiřovali.

Druhým úkolem je poskytovat členům a přátelům Klubu možnost diskuse o tématech, které mají vztah k demokracii a demokratismu a jsou v daný moment aktuální. Pro výměnu názorů zajišťuje kulturní a přátelské prostředí. Diskuse může sloužit jako podnět k vypracování stanovisek Klubu. Tato setkání se většinou uskutečňují pravidelně v Praze každý měsíc, existují však i nepravidelná setkání na jiných místech v České republice i v zahraničí.

Další, třetí aktivitou je publikování klubového bulletinu Dk-Dialog, v současné době 3x ročně v české verzi a 1–2x ročně ve verzi anglické. Smyslem bulletinu je podat členům informaci o tématech diskusních setkání, když se z různých důvodů nemohou setkání zúčastnit, a poskytnout jim zároveň možnost vyjádření jejich názorů.

Uvedené tři aktivity jsou základem působení Klubu. Kromě toho vytváří různé komise k různým otázkám, z nichž nejdůležitější je politická komise, která schvaluje stanoviska Klubu. Dále pak zřizuje různé komise ke speciálním problémům, např. ke studiu demokracie a demokratismu.

Zdeněk Pavlík, říjen 2017

PŘÍSPĚVKY

NADAČNÍ FOND HARMONIE

NF Harmonie přináší do České republiky jedinečný projekt hudebního vzdělávání. Projekt, který umožňuje zdarma všem dětem bez rozdílu navštěvovat výuku hudebního nástroje, budovat orchestr a stát se nepostradatelnou součástí společnosti, kde má každý své místo.

V současné době existují stovky projektů inspirovaných El Sistemou po celém světě. V únoru 2015 byla založena asociace Sistema Europe. NF Harmonie je jedním z 26 zakládajících členů.

Projekt vznikl před 40 lety ve Venezuele, nese jméno El Sistema a od té doby se úspěšně rozvíjí v USA, Kanadě a 24 zemích Evropy. Do České republiky se myšlenka sociálně preventivního hudebního vzdělávání dostala díky zakladatelce NF Harmonie, Miladě Cholužové v roce 2009. Od tohoto roku dávají profesionální hudebníci dětem šanci rozvíjet své schopnosti, naučit se pracovat v kolektivu a zažívat při budování orchestru radost z hudby a života. Děti bez ohledu na rodinné či sociální zázemí, školní výsledky či kulturní kořeny zdarma navštěvují až 8 hodin týdně skupinovou výuku na hudební nástroj. Díky přístupu, metodice a filozofii projektu je prokazatelné po-

zitivní působení na děti zejména ze sociálně vyloučených lokalit. Díky tomuto programu mají děti lepší docházku do školy, školní úspěšnost, lépe se soustředí a mají vyšší sebevědomí. Komunity, do kterých projekt přináší hudbu, řád a disciplínu mnohem lépe spolupracují a jejich přístup k ostatním skupinám občanů je vstřícnější. Intenzivní hudební vzdělávání a veřejné vystupování orchestru zkvalitňuje též vztahy a podporu v rámci rodiny.

Vše, co Nadační fond Harmonie dětem, rodinám, školám, komunitám a lokalitám přináší, je zdarma. Několikahodinovou výuku na hudební nástroj vedenou profesionálními hudebníky, hudební nástroje, koncerty a v neposlední řadě zážitky, dovednosti, zkušenosti, přátelství... Hodnoty, které bychom velice rádi přinášeli do dalších míst, dalším dětem, které by v jiném případě běžely po ulicích a svou nesmírnou energií plýtvaly nesprávným směrem.

Zde si můžete prohlédnout činnost NF Harmonie z roku 2017: <https://www.youtube.com/watch?v=a-RiOGUyatg>

„Odhalme našim dětem krásu hudby a hudba jim odhalí krásu života“

José Antonio Abreu, zakladatel systému hudebního vzdělávání El Sistema
*S využitím webu NF Harmonie Jitka Nováková, ze setkání Dk,
duben 2017*

MOŽNÉ ŘEŠENÍ IZRAELSKO-PALESTINSKÉHO KONFLIKTU

Politologie nás učí, že demokratické státy spolu nebojují, ale spory, ke kterým zákonitě dochází uvnitř společnosti i v mezinárodním kontextu, řeší kompromisem. Demokracie je v každé zemi specifická, je součástí kultury dané země a nikde není plně dokonalá ve smyslu splnění všech teoretických kritérií na ni kladených. Spory vznikají často na základě národnostních, etnických, ekonomických, náboženských, geografických, historických nebo jiných ideologií, které jim dávají emocionální náplň a tím jsou racionálně velmi obtížně řešitelné. Takových konfliktů bylo v minulosti mnoho, a i v současném světě se vyskytují v hojně míře. Jedním z nejdéle trvajících a nejsložitějších konfliktů v současném světě je izraelsko-palestinský konflikt, který je součástí širšího izraelsko-arabského konfliktu. Tento konflikt má historické kořeny, ale plně se rozhořel až ve 20. století. Zdánilivě se může zdát, že tento konflikt má náboženský charakter, kde proti sobě stojí vyznačující judaismu a islámu, ve skutečnosti se jedná především o střet o víceméně identické území, na které si činí nárok dvě nábožensko-etnické skupiny, izraelská Židé a palestiniští Arabové. V mnoha různých ohledech lze považovat nároky obou skupin za legitimní, ale zároveň jsou územní požadavky obou skupin vzájemně neslučitelné. Zatímco mnozí Izraelci usilují o anexi celého Západního břehu (původně biblické Judey a Samaří), mnozí Palestinci požadují jako své území celý bývalý britský mandát Palestina, tedy včetně území současného Státu Izrael.

14. května 1948 byla vyhlášena nezávislost Státu Izrael a o 40 let později, v listopadu 1988, byla v Alžíru přijata rezoluce, která proklamovala založení

samostatného Palestinského státu, který měl vzniknout na území Západního břehu a pásma Gazy. Takový stát sice jakoby existuje, je uznán 136 členskými státy OSN, takže lze z tohoto pohledu hovořit o suverenitě de jure. Dále tento stát v roce 2012 získal statut nečlenského pozorovatelského státu OSN, což implikuje uznání de facto. Přes to všechno suverenita a nezávislost Palestinského státu zatím existuje jen na papíře, protože území Západního břehu zůstává okupováno Izraelem a tento „stát“ nebyl zatím diplomaticky uznán. Celkový počet Židů i Palestinců je velmi podobný. Světová židovská populace dosáhla maxima ve výši 16,7 mil. před 2. světovou válkou. Odhaduje se, že cca 6 mil. Židů zahynulo při holocaustu (šoa). Od té doby židovská populace stoupla na cca 14,2 mil., tj. méně než 0,2 % světové populace, v roce 2014. Cca 43 % všech Židů žije v Izraeli (6,1 mil.) a 40 % v USA (5,7 mil.), většina zbytku v Evropě (1,4 mil.) a Kanadě (0,4 mil.). Po celá dlouhá staletí byli Židé vyháněni z mnoha zemí, kde se usadili, a stávali se obětí četných pogromů. Není tedy divu, že začali od konce 19. století usilovat o svůj vlastní stát. Původně se uvažovalo o řadě oblastí v různých koutech světa (např. v Argentině, Ugandě nebo na Kypru), ale největší podporu si mezi Židy nakonec získala oblast historické Palestiny jakožto pravlast jejich dávných předků. Ve větších počtech se Židé začali stěhovat do Palestiny již po 1. světové válce, ale jejich příliv nabyl výrazně na síle zejména po 2. světové válce. Problémem bylo, že území Palestiny bylo osídleno převážně arabským obyvatelstvem, a tak nutně docházelo k četným střetům mezi oběma etniky.

Celková palestinská populace ve světě činila v roce 2015 asi 12,4 mil. V historické Palestině tvořili v roce 2004 Palestinci 49 % ze všech obyvatel. Z toho celou populaci Gazy (1,6 mil.), většinu Západního břehu (2,3 mil. oproti cca 500 tis. izraelských Židů, z nichž 200 tis. ve východním Jeruzalémě). Celkový počet registrovaných palestinských uprchlíků činí cca 1,4 mil., z nichž jedna třetina žije v uprchlických táborech v Jordánsku, Libanonu, Sýrii, Západním břehu a Gaze. Obdobný počet Židů musel opustit arabské země Blízkého východu a severní Afriky po vyhlášení nezávislosti Izraele a následné válce Izraele se všemi sousedními arabskými státy, přičemž tam často byli nuceni zanechat značné majetky. Palestinci považují izraelské Židy za okupanty a dožadují se práva na návrat na území, které museli opustit v důsledku zejména první, ale i dalších izraelsko-arabských válek.

Konflikt mezi Izraelci a Palestinci se mimořádně zhoršil zejména po Šestidenní válce v roce 1967 a s menšími či většími výkyvy oběma směry k dočasnému vyostření či naopak zklidnění trvá dodnes. Po Šestidenní válce Izrael obsadil rozsáhlá území – pásmo Gazy (v roce 1948 ho obsadil Egypt), Západní břeh (v roce 1948 byl anektován Jordánskem), Golanské výšiny (byly součástí syrského území) a Sinajský poloostrov (byl součástí Egypta a na základě mírové smlouvy mezi Izraelem a Egyptem v roce 1979 byl navrácen Egyptu). Od té doby se dopustili mnoha odporných činů extremisté z obou stran konfliktu. Asi daleko nejlepším řešením by byla situace, kdy by vedle sebe mohly pokojně koexistovat dva nezávislé a plně suverénní státy, které by navzájem měly standardní diplomatické vztahy a normálně spolupracovaly

v politické, hospodářské, kulturní, vědeckotechnické, energetické a řadě dalších oblastí: Izrael se západním Jeruzalémem jako hlavním městem by existoval v současných mezinárodně uznávaných hranicích a Palestina s východním Jeruzalémem jako hlavním městem by sestávala ze Západního břehu a Gazy. I když skoro všechno dosavadní úsilí v průběhu mnoha dekád až do současnosti směřovalo právě k tomuto řešení a na hledání optimálního uspořádání v rámci tohoto modelu se podílela řada nejen izraelských a palestinských čelných představitelů, ale i nemalý počet významných politiků z mnoha zemí včetně několika amerických prezidentů. Na tomto úsilí participovala řada zemí jak z blízkovýchodního regionu, tak i Evropy a Severní Ameriky a také různé mezinárodní organizace jako např. OSN a EU. Bohužel veškeré tyto snahy zatím byly neúspěšné.

Zdánlivě nejlepšímu řešení stojí v cestě řada překážek, z nichž asi nejzávažnější jsou tyto tři: otázka výstavby židovských osad na okupovaných palestinských územích, status Jeruzaléma a otázka návratu palestinských uprchlíků. Pokud by došlo, třeba pod tlakem mezinárodního společenství, k silovému prosazování klasického dvoustátního řešení, tak by v důsledku toho hrozil další ozbrojený konflikt mezi Izraelci a Palestinci. Pokud by nějaká izraelská vláda rozhodla o vyklizení všech osad na Západním břehu, tak by to nejspíš znamenalo politickou sebevraždu takové vlády.

Vzhledem k tomu, že status quo málokomu vyhovuje, snad s výjimkou extremistů na obou stranách, domnívám se, že nastal čas ke hledání nějakého druhého nejlepšího řešení, které by bylo výhodné, resp. akceptovatelné jak pro izraelské Židy, tak pro palestinské Arabky a mělo racionální základ. Nedomnívám se, že takovým druhým nejlepším řešením by mohlo být jakékoliv jedностátní řešení, ať už v podobě unitárního státu nebo jakési izraelsko-palestinské federace či konfederace. Nehledě na to, že většina izraelských Židů si nepřeje žít v takovém státě, kde by se v důsledku demografického vývoje v dohledné době stali minoritou (v případě unitárního státu) nebo kde by existovaly masivní finanční transfery z bohatší části federace do části chudší.

Je jisté, že Palestinci nebudou spokojeni, dokud nebudou mít svůj vlastní nezávislý a plně suverénní stát, jehož části nebudou okupovány žádnou cizí zemí, a zejména ne Izraelem. Domnívám se, že pokud se stává čím dál tím více nerealizovatelná myšlenka vytvoření takového státu na území Západního břehu, je možné si položit otázku, zda by nebylo možné takový palestinský stát vytvořit někde jinde.

Domnívám se, že v této souvislosti by stála za úvahu myšlenka rozšíření pásma Gazy směrem na území Sinajského poloostrova. Takto by budoucí palestinský stát mohl sestávat z Gazy a určité části Sinaje. Lze uvažovat o několika variantách takového řešení, ale považují za optimální variantu, že by Palestinci kromě pásma Gazy získali část východní poloviny Sinaje, jejíž rozloha by byla větší než Západní břeh a menší než polovina Sinajského poloostrova. Izrael by získal celý Západní břeh. Egypt by získal velkorysou finanční kompenzaci za území Sinaje, kterého by se dobrovolně vzdal. Výše a celkový přínos této kompenzace by musel více než vyvážit ztrátu relativně

malé části vlastního území. Takto by při optimální variantě Egypt ztratil území větší než 0,6 % a menší než 3 % své současné rozlohy, Palestina by zvětšila svou rozlohu v rozmezí nuly až téměř 400 % a území Izraele by se zvětšilo asi o 27 %.

Byl by však Egypt ochoten se vzdát relativně malé části svého území ve prospěch Palestinců? V žádném případě by neměl být na Egypt číhán jakýkoliv nátlak ze strany mezinárodního společenství a už vůbec ne ze strany USA nebo Izraele. To by byl nejspolehlivější způsob, jak celý návrh „pohřbít“ hned na samém počátku. Přípustná je pouze forma pozitivní motivace. Vzhledem k tomu, že hospodářská situace Egypta je v posledních letech velmi napjatá, finanční kompenzace v miliardách dolarů by mohla Egyptu výrazně pomoci, a pokud by její výše byla dostatečně vysoká, mohlo by být pro egyptské představitele obtížné takovou nabídku odmítnout.

Pokud by se však Egypt odmítal vzdát byt' jen nepatrné části svého území, lze si představit variantu, která by byla v podstatě identická s variantou předchozí s tím rozdílem, že kromě určité finanční náhrady by Egypt získal jako kompenzaci území stejné velikosti (nebo dokonce rozsáhlejší) v západní části Libye. Takto by se rozloha Egypta v konečném výsledku nezměnila nebo by se dokonce mírně zvětšila. Pak by samozřejmě vyvstala otázka velkorysé finanční kompenzace pro Libyjce. Vzhledem k tomu, že Libye je zhroucený stát, kde probíhá občanská válka a četné ozbrojené konflikty mezi různými skupinami a vláda v Tripolisu nemá kontrolu nad východní částí země, bylo by nejspíš nutné buď počkat, až se situace vyřeší, nebo řešení vyjednat s těmi silami, které ovládají provincii Kyrenaiku.

Museli by se všichni Palestinci ze Západního břehu vystěhovat do svého nového státu na Sinaji? Především by k vystěhování neměli být nuceni, ale důraz by měl být opět kladen na pozitivní motivaci. Ne všichni Palestinci mají stejné priority. Menšina radikálních islamistických fundamentalistů je plna nenávisti a jejím hlavním a téměř jediným cílem je zničení izraelského státu a zabití co možná největšího počtu Židů kdekoli ve světě. Pro tuto skupinu nebude žádný návrh ze strany mezinárodního společenství dost dobrý, protože nejsou připraveni naslouchat racionálním argumentům. Jiným Palestincům jde hlavně o dobré životní podmínky pro ně a jejich rodiny, bez ohledu na to, zda to bude pod izraelskou, palestínskou nebo nějakou jinou správou. Pro mnohé další Palestince je hlavní prioritou žít v plně nezávislém a suverénním palestínském státě, který by nebyl okupován, spravován a kontrolován Izraelem, ale ani jiným arabským státem. Právě pro tuto skupinu Palestinců by volba vystěhovat se do nového palestínského státu na Sinaji mohla být dostatečně atraktivní. Jiní Palestinci však mají silnou emocionální vazbu na území na Západním břehu a dají přednost tomu tam zůstat, i kdyby se to stalo mezinárodně uznávaným izraelským územím, protože pro ně není otázka palestínské nezávislosti klíčovým problémem. Koneckonců i dnes na území Izraele žije dobrovolně mnoho izraelských Arabů (někteří z nich se považují za Palestince) jako jeho občané. Takže všechny tyto skupiny Palestinců kromě té první mají možnost volby podle toho, co je jejich

hlavní prioritou, ale pro žádného Palestince nebude možné naplnit všechny priority současně.

Kdo by zaplatil kompenzaci pro Egypt? Mohlo by to být konsorcium mezinárodních organizací jako např. EU, OSN, Světová banka aj., společně s bohatými zeměmi i Izrael, stejně jako prosperující země Perského zálivu. Neodvažují se odhadnout, jak velkou částku by celkově měl získat Egypt jako kompenzaci, ale bylo by to určitě v řádu jednotek až desítek miliard dolarů v období desetiletí. Celkové náklady realizace mého návrhu by nezahrnovaly pouze kompenzaci pro Egypt, ale značné finanční prostředky by též byly nutné pro přípravu nabídnutého území na příchod Palestinců. Tyto stavební a další aktivity se mohou stát vhodnou příležitostí pro statisíce nezaměstnaných Palestinců, ale i Egyptanů, jak získat práci. Finanční prostředky pro Egypt a pro nový palestinský stát by se mohly též stát součástí jakési současné obdoby „Marshallova plánu“ pro obnovu zemí a oblastí severní Afriky a Blízkého východu, které byly v posledních letech zasaženy občanskými válkami i lokálními ozbrojenými konflikty. Celá tato oblast včetně nového palestinského státu by se perspektivně mohla stát atraktivním místem pro zahraniční investory.

Rozruch, který mezi Palestinci a ostatními Araby i muslimy z nearabských zemí vyvolalo oficiální prohlášení amerického prezidenta Trumpa o uznání Jeruzaléma jako hlavního města Izraele ukazuje, jak nesmírně citlivá je pro mnohé otázka statusu Svatého města. Je to právě tato záležitost, která se může stát hlavní překážkou pro podporu celého návrhu ze strany Palestinců. V takovém případě by v zájmu odblokování situace bylo možná vhodné zvážit i variantu, že by východní Jeruzalém byl Izraelem uznán za politické a náboženské hlavní město Palestiny a stal by se součástí nového palestinského státu v podobě analogické exklávy, jakou v době studené války představoval Západní Berlín, přičemž výměnou za to by byl západní Jeruzalém Palestinci uznán jako hlavní město Izraele. To by znamenalo, že by nejen Palestinci učinili významné ústupky ve prospěch Izraele (tím, že by se vzdali myšlenky svrchovanosti nad Západním břehem), ale současně by i Izraelci učinili velmi významný ústupek ve prospěch Palestiny (tím, že by zrušili usnesení z roku 1980, že hlavním městem Izraele je o nedělitelný a jednotný Jeruzalém). Snad úplně nakonec je třeba se zmínit o tom, že završením celého procesu by bylo uzavření mírové dohody mezi Izraelem a Palestinou.

Petr Pavlík, leden 2018, redakčně zkráceno

KAREL KUKAL (1927–2016)

Karel Kukul se narodil 22. 11. 1927, takže v únoru 1948 mu bylo několik měsíců po dvacátých narozeninách. Komunistický únorový puč významným způsobem zasáhl do jeho života. Jeho otec měl obchod se smíšeným zbožím. Od mládí byl charakterově formován skautskou výchovou, od 22 let až do svého úmrtí byl aktivním skautem s přezdívkou Cookie. Za války oddíl fun-

goval pod hlavičkou KČT. Začal studovat gymnázium, za války přestoupil na obchodní akademii. Velmi se zajímal o politiku a ve dvaceti letech vstoupil do národně socialistické mládeže. Byla to doba plná optimismu, a když komunisté vyhlásili svůj volební cíl získat 51 % v příštích volbách, plánovaných na květen, nikdo této možnosti nevěřil vzhledem k tomu, že podle průzkumů stále ztráceli příznivce. Přestože komunisté od osvobození obsazovali všechna důležitá místa, i starší zkušení politici jejich hrozbu podcenili. Zejména však mladí bez zkušeností si něco podobného, co se v únoru stalo, ani nedovedli představit. Téměř okamžitě začali vydávat ilegální časopis Za svobodu. Situace však byla jiná než za války, kdy mohli přežít v ilegálním skautském oddílu. Již 11. června celou redakci časopisu Státní bezpečnost pozatýkala a její členové byli přiřazeni v soudním procesu do skupiny Milana Choce a spol. Karel Kukal byl odsouzen na sedm let. Prošel čtyřmi věznicemi a skončil v Jáchymovských uranových dolech, tábor XII v Horním Slavkově. Zde se seznámil se Zdeňkem Štichem, který byl odsouzen na deset let za šíření protikomunistických letáků. Spolu s dalšími vězni připravili útěk, který uskutečnili v noci ze 14. na 15. října 1951. Celý tento dramatický útěk s podrobnostmi a jmény vězňů popisuje v knížce Deset křížů (1. vyd. Nová inspirace, 1993; 2. vyd. nakl. Ježek, 2003, 133 s.). Z jedenácti vězňů, kteří utekli, bylo pět zastřeleno na útěku, dva při pozdější přestřelce. Dva odsouzení při dalším procesu k smrti, jeden byl tak zmlácen, že ztratil paměť a ochrnl, a byl proto z procesu vyloučen. Karel Kukal byl při útěku střelen do kolena a nemohl dále utíkat. Jelikož byl neozbrojen, dostal v následném procesu pouze dalších 25 let, tedy celkem 32 let a byl dále vězněn ve Valdicích a Leopoldově.

Na amnestii byl Karel Kukal propuštěn až v roce 1962, plně rehabilitován až po roce 1989. Pracoval na stavbě, v roce 1968 se stal technickým překladatelem v Lidové demokracii, byl aktivní v pražském výboru K231 a při obnově Junáka. Po sovětské invazi emigroval do Švýcarska. Zde se zúčastnil založení Sdružení bývalých politických vězňů a založení Českého a slovenského exilového skautingu; byl 21 let vůdcem pro oblast Švýcarska. Byla mu udělena řada skautských vyznamenání a v roce 2002 byl vyznamenán prezidentem Havlem řádem Za statečnost v boji. Více podrobností je v jeho medailonku, Kdo je kdo z Demokratického klubu (35), Dk-Dialog 7-8/2007, s. 11.

Velmi zajímavá byla jeho přednáška v Demokratickém klubu dne 25. 5. 1995 v zasedací síni Národního muzea. Její zkrácený záznam včetně následné diskuse byl otisknuto v Dk-Dialogu 6/995, s. 1-5. Všimá si vztahu mezi exilem a domovem, kde po dlouhé době došlo k určitému odcizení. Překážky vzájemného styku byly veliké, obě skupiny žily v různých podmínkách a občasné styky to nemohly nahradit. Demokratický klub má členy v obou skupinách, a proto vždy dával prostor představitelům obou skupin, aby své názory vyjádřili na řadě setkání v Praze i v zahraničí. Tím se pokusil překonávat rozdílné postoje, kritiky nebo i pocity křivdy ze vzájemného nepochopení. Kolega Kukal byl jedním z těch, kteří k tomu významně přispěli. Ve své před-

nášce charakterizoval různé typy emigrantů, důvodů jejich odchodu, rozdílů mezi emigrací po roce 1948 a 1968 i skutečnost, že jen malá část se jich zapojila do politické práce. Všiml si též rozdílů mezi prvním, druhým a třetím odbojem. První a druhý odboj měly své zahraničními spojenci uznávané vlády, vojsko i jasný cíl: vybudování nebo obnovu svobodného státu. Toto vše třetímu odboji chybělo. Třetí odboj neměl v podstatě žádnou všemi uznávanou reprezentaci. V roce 1949 sice vznikla Rada svobodného Československa, kterou tvořili převážně bývalí ministři a poslanci, kteří byli zvoleni ještě ve vlasti. Neměla však velký vliv a ten nezískala ani když její vedení převzal v roce 1974 kol. Mojmir Povolný (Dk-Dialog č. 5-6/2001, s. 15-16).

Karel Kukul se věnoval zejména skautingu (viz Dk-Dialog č. 3/2000, s. 3-4). V srpnu 1970 se sešla v Naardenu skupina skautů v exilu a iniciovala ustavení ústředí Českého a slovenského skautingu v exilu. Jelikož Světové skautské byro neuznává exilové organizace, podařilo se mu v rámci Svazu švýcarských skautů založit autonomní jednotku Československý skaut ve Švýcarsku. Organizace byla velmi aktivní, pořádala letní tábory a skauti se zúčastnili i světových jamboree (1975, 1979). Karel se zúčastnil i zakládání exilových skautských organizací i v jiných zemích a byl jedním z iniciátorů založení Evropské rady skautů v exilu. Od jedenácti let byl skautem a získal všechny dobré charakterové skautské vlastnosti. Byl statečný, čestný, přímý, spravedlivý a přátelský. Jeho těžké životní zkušenosti ho nezlomily. Vzhledem k tomu, že se ve Švýcarsku znovu oženil a jeho nová manželka Anna neuměla česky a také protože se i pracovně ve Švýcarsku aklimatizoval, neuvážoval o trvalém návratu do České republiky. Když mi vše při mé návštěvě před mnoha lety vyprávěl, chápal jsem ho. Jeho odchod před dvěma léty 6. března 2016 je velkou ztrátou nejen pro jeho rodinu, ale i pro Demokratický klub, který ve Švýcarsku reprezentoval.

Zdeněk Pavlík, březen 2018

KDO JE KDO Z DEMOKRATICKÉHO KLUBU (49)

Kalvach, Zdeněk, MUDr., CSc., specializoval se jako internista a později na geriatrii a paliativní medicínu; nar. 2. 10. 1951 v Praze, ženatý, manželka MUDr. Alena Kalvachová, roz. Hodicová, nar. 1952, praktická lékařka; otec Dr. Zdeněk Kalvach, (zemřel 1965), úředník, matka Věra Kalvachová, roz. Zikánová (zemřela 2017), prodavačka, děti Lucie Kellnerová, nar. 1974, Linda Arbelli, nar. 1977, Zdeněk Kalvach, nar. 19??.

NYNÍ: Od promoce pracoval 30 let na III. Interní klinice 1. LF UK a VFN v Praze. Specializoval se jako internista (další atestace z geriatry a paliativní medicíny). Po roce 1989 působil jako místopředseda nebo vědecký sekretář České geriatrické a gerontologické společnosti, dále jako člen Rady vlády pro seniory a stárnutí populace; Byl členem a dočasným předsedou Rady vlády pro biomedicínu a lidská práva.

V současnosti je členem etické komise České lékařské komory a členem správní rady hlavního proseniorského sdružení Život 90. Pravidelně spolupracuje s Úřadem veřejného ochránce práv ČR, s Diakoníí ČCE, s prvním českým mobilním hospicem Cesta domů a s Židovskou obcí Praha. V roce 2008 byl náměstkem ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny. **ST:** Po studiu na Akademickém gymnasiu v Praze studoval na 1. lékařské fakultě UK (promoce 1977). **KREDO:** Věřím v trvalý potenciál civilizace vycházející z židovsko-křesťanského hodnotového systému a pojetí přirozeného řádu světa i v potenciál liberální demokracie, jakkoliv musí účinně čelit destabilizačním jevům (terorismu, migrační vlně, konfrontacím v kybernetickém prostoru). Pro českou společnost považuji za nezbytné zapojení do evropské integrace a transatlantické spolupráce, rozvíjení decentralizace s přenesením řady kompetencí na místní a regionální správu, kultivování základních lidských práv a svobod, posilování osobní zodpovědnosti a obrany humanistických principů a úcty k životu, např. vůči eugenickým a euthanatickým představám. **ZAJMY:** Člen Demokratického klubu s redakční prací v Dk-Dialogu a předseda honorární rady Evropského institutu renesance v kontextu hnutí Evropských federalistů. **P:** Přednáší gerontologii, geriatrii a paliativní medicínu na Karlově univerzitě a také v Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, je odborným garantem a koordinátorem Gerontologických dnů Severozápad. **Ž:** Po roce 1989 na 1. lékařské fakultě UK po dvě období zvolen za člena akademického senátu. **POL:** Nestranič, v letech 1974–1989 člen KSČ. Člen Demokratického Klubu od roku 2003. **D:** Je editorem a hlavním autorem řady publikací, např. Geriatrie a gerontologie, Geriatrické syndromy a geriatrický pacient, Křehký pacient a primární péče, Propedeutika klinické medicíny, Sociální gerontologie. Publikoval řadu odborných článků, ještě více fejetonů se zdravotnickou tematikou, kapitoly v monografiích a kompendiích. **SA:** Kotěrova 7, 160 00 Praha 6; e-mail: z.kalvach@seznam.cz tel.: +420 773 422 850

29. SVĚTOVÝ KONGRES SPOLEČNOSTI PRO VĚDU A UMĚNÍ (SVU)

Proběhne v Praze 10.-12. července 2018 při příležitosti 60 let Československé společnosti pro vědu a umění a století první Československé republiky a 100 let českoamerického přátelství pod záštitou předsedy České akademie vědeckotechnické. Organizuje SVU ve spolupráci s SVU Praha a Metropolitní univerzitou Praha a Senátem ČR.

Projekt je podpořený grantem Velvyslanectví USA v Praze, grantem Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Společenské části kongresu jsou pořádány Stálou komisí Senátu pro krajany žijící v zahraničí.

Příspěvky přihlašujte na **prague2018@svu2000.org**, deadline pro abstrakty přijatých prezentací: May 15, 2018.

<https://www.svu2000.org/>

<https://www.svu2000.org/praha/>

Jitka Nováková, podle webových stránek SVU, březen 2018

VÍTE, ŽE ...

... na setkání od Kroměřížské výzvy v divadle Archa 10. 3. 2018 byla domluvena platforma, která by měla uváděné tam iniciativy pomoci propojit, pracovně ji nazvali České jaro. Po představení různých aktivit včetně mimo-pražských a také slovenských probíhala práce ve skupinkách. Já jsem se zúčastnila hovoru o EU. Představila jsem tam stanovisko Dk k referendu a moc se líbilo. Doufám tedy, že to bude mít slibované pokračování a že se úspěšně budeme moci zařadit do různých aktivit. I ve spojitosti se zastoupením EK a EP.

... Albert Einstein ve svých statích Jak vidím svět (NLN 1993) hovoří v souvislosti s obdobím před druhou světovou válkou o tom, že jedině nadnárodní právní řád může pomoci. Možná bychom o tom měli pouvažovat i v současnosti, abychom pochopili význam spolupráce například v Evropské unii.

... prof. Milan Machovec v přednáškách Masaryk aktuální hovoří i o tom, že v demokracii je málo demokratů (4 CD z října 2008).

... při předávání Ceny Karla Čapka 2017 zdůrazňovali demokracii a humanitu.

... Masarykova společnost má zajímavé přednášky:

<http://masarykovaspolecnost.cz/>

... časopis Švehlas najdete na webu:

<http://spolecnost.antoninsvehla.cz/strana.php?file=svehlas>

Jitka Nováková, březen 2018

VÝZVA HOSPODÁŘKY DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Vážené členky, vážení členové,

k tomuto číslu Dk-Dialogu je přiložena složenka na úhradu členských příspěvků za rok 2017. Pro snazší identifikaci platby uveďte jako variabilní symbol své členské číslo; číslo klubového účtu v České spořitelně je na složence i v tiráži tohoto bulletinu. S plněním své členské povinnosti neotálejte. Použijte této příležitosti též k tomu, abyste eventuálně vyrovnali dlužnou částku za minulá léta. Výši členského příspěvku si každý vypočítává sám a způsob výpočtu byl publikován v Dk-Dialogu č. 2/2013, str. 15. Vychází přitom z průměrného příjmu a je doporučena minimální částka. Pokud někdo prů-

měrného příjmu nedosahuje, může si příspěvek upravit. Doporučené minimum je pro členy bez vlastního příjmu (studenti, ženy v domácnosti a nepracující důchodci) 100 Kč ročně a pro ostatní výdělečně činné členy 500 Kč ročně. Osoby starší 80 let platí příspěvky pouze dobrovolně.

Financování aktivit Klubu pouze z příspěvků jeho členů má velký význam z hlediska zachování politické nezávislosti Klubu. Zároveň však platí, že členové, kteří tuto svoji jedinou povinnost neplní, jsou sponzorováni ostatními členy, kteří příspěvky pravidelně platí.

Jana Procházková, hospodářka Klubu

Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Také v dalších měsících pokračovala pravidelná setkání členů a přátel Klubu k aktuálním politickým otázkám. V lednu kol. Klicperová hovořila o psychologii demokracie a (ne)demokratů. V únoru se kol. Novák zabýval Českou republikou po volbách do poslanecké sněmovny PČR a prezidenta ČR. V březnu kol. Sýkora věnoval pozornost druhému kolu transformace a společenským důsledkům urbánních proměn a alternativním pohledům na rozvoj měst.

Nezapomínejte prosím, že své připomínky, poznatky i pochvaly k setkáním můžete vyjádřit přímo na webové stránce Dk u každého setkání. ***Bude také přínosem, když nám pošlete návrh na téma setkání Dk, které byste chtěli přednést, případně které by Vás zajímalo a měli bychom získat přednášejícího.***

POZVÁNKA

na setkání dne 17. dubna 2018 (třetí úterý v měsíci) **v 17 hod. v Měšťanské besedě** v Praze (CEVRO Institut – vysoká škola), Jungmannova 17, Praha 1, místnost č. 206 (2. patro): Úvodní slovo na téma Exekuce, chudoba a demokracie připravil kol. Daniel Hůle, analytik společnosti Člověk v tísní. Téma úvodního slova **květnového setkání** bude Pozitivní a negativní aspekty lobbyingu, připravil kol. Libor Kudláček. Pozvánky na tato setkání zasiláme pouze elektronicky. Pokud je nedostáváte, nemáme Vaši e-mailovou adresu. Můžete je najít také na webu Dk.

Oznámení pro členy Dk, kteří chtějí dostávat Dk-Dialog pouze elektronicky: prosím, oznamte nám své přání na adresu dklub@volny.cz. Děkuje.

V roce 2017 vyšly v anglické verzi Dk-Dialogu tyto příspěvky:

Eva Eckert: Romani in the Czech Sociolinguistic Space

Jan Friedlaender: Poland and Europe or what is democracy

Demokratický klub

- je** nestranická politická organizace (založena v roce 1948, legalizována 1990), která se soustřeďuje na podporu demokraticismu;
- chápe** nezbytnost působení politických stran a hnutí v demokratické společnosti;
- vidí** však potřebnost existence nestranických politických organizací, které nezávisle na politických stranách pomáhají dotvářet demokratickou společnost;
- sleduje** jak se uplatňují požadavky demokraticismu v uspořádání státu a společnosti i v životě politických stran;
- vystupuje** proti všemu antidemokratickému;
- vydává** stanoviska k aktuálním politickým otázkám z hlediska demokraticismu;
- pořádá** diskusní setkání a přednášky k aktuálním politickým otázkám;
- publikuje** pro členy Dk-Dialog v české a anglické verzi;
- nabízí** členům možnost účasti v aktivním politickém životě již samotným členstvím popř. převzetím funkcí v Klubu, aniž by vadilo současné členství v některé z demokratických politických stran;
- neslibuje** členům funkce ani jiné výhody;
- vítá** ve svých řadách každého, kdo se hlásí k podpoře demokraticismu, a to bez ohledu na to, zda je či není členem některé z demokratických politických stran nebo hnutí.

Ideové východisko Demokratického klubu

1)

Demokracie je vláda lidu, přičemž lid je souhrn lidských jedinců žijících na určitém území, a to bez ohledu na jejich pohlaví, rasu, jazyk, původ, povolání, majetek, sociální postavení, stupeň vzdělání, náboženské vyznání ne-

bo politické či jiné smýšlení. V demokracii jsou si jednotlivci rovni navzájem i ve vztahu k veřejné moci. Proto jim náleží rovná práva a rovné povinnosti. Stejně je tomu, pokud o neformální složky společnosti stejného druhu (tj. sociální skupiny, do kterých se lidé narodili, např. národy, rasy) a pokud jde o organizace stejného druhu, jež lidé vytvořili (např. církve, politické strany, odborové organizace, občanská sdružení).

II)

Demokracie je nejvhodnější formou života společnosti. Je třeba usilovat o její dosažení, udržení a rozvoj prosazováním žádoucí míry demokratismu ve společnosti.

III)

K prosazování žádoucí míry demokratismu ve společnosti je třeba přispívat soustavnou, trvalou a cílevědomou aktivitou samostatné nestranické politické organizace zcela soustředěné na plnění tohoto úkolu. Takovou organizací chce být Demokratický klub.

Další informace: www.demokratickyklub.cz, Facebook, Twitter

• • •

Vydavatel: Demokratický klub, Františka Křížka 1, 170 00 Praha 7.

Telefonní číslo: 221 506 733 (též záznamník);

e-mail: dklub@volny.cz, webová stránka: <http://www.demokratickyklub.cz>

Demokratický klub můžete sledovat i na Facebooku a na Twitteru.

Bankovní spojení Demokratického klubu: Česká spořitelna, a.s., pobočka č. 01/103, Praha 1, Rytířská 29, číslo účtu 1923868339/0800

IBAN CZ 76 0800 0019 2386 8339 SWIFT GIBACZPX

Redakční rada: Zdeněk Kalvach (odpovědný redaktor), Radovan Jelínek, Josef Kandert, Jitka Nováková a Zdeněk Pavlík

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20. 12. 1993. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759.

Příspěvky jednotlivých autorů, členů i nečlenů Dk, nemusejí vyjadřovat názory Klubu. Tyto jsou vyjádřeny pouze v oficiálních (číslovaných) stanoviskách Demokratického klubu.